

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/wystawy/92566,Deblin.html>
02.05.2024, 03:10

DĘBLIN

DĘBLIN, RYNEK 12

08.06.2022 - 31.07.2022

POLSKA

[Następny](#)

[Powrót](#)

Ekspozycje

Wystawa w Dęblinie

Dęblin nieodparcie kojarzy się z polskim lotnictwem – legendarną Szkołą Orłąt, której mury od 1928 r. opuszczają szeregi wyedukowanych lotników.

Pierwsze wzmianki o Dęblinie pochodzą z 14 lipca 1397 r. i są zawarte w dokumencie sprzedaży wsi za 200 grzywien. W XV w. dobra dęblińskie należały do rodu Tarłów herbu Topór, a od końca XVI w. do początku XIX w. do rodu Mniszchów herbu Mniszech. Na początku XIX w. w posiadanie dóbr dęblińskich wszedł ród książąt Jabłonowskich herbu Prus III, w 1892 r. zostały sprzedane rządowi Królestwa Polskiego.

W latach 1837-1845 władze carskie zbudowały na tym terenie pierwszą cytadelę, która była w następnych latach sukcesywnie rozbudowywana do postaci Twierdzy Iwangorod. Olbrzymie znaczenie dla rozwoju Dęblina miała budowa w latach 1874-1877 Kolei Nadwiślańskiej z odnogą do Łukowa oraz budowa w latach 1882-1885 Kolei Iwangorodzko-Dąbrowskiej.

Po wybuchu I wojny światowej w 1914 r. na przedpolu twierdzy rozegrała się Bitwa Dęblińska, którą uważa się za pierwsze duże starcie na froncie wschodnim. Po opuszczeniu twierdzy w sierpniu 1915 r. przez wojska carskie, do końca wojny znajdowała się ona w rękach niemieckich.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w Dęblinie zlokalizowano kilka jednostek Wojska Polskiego, w maju 1920 r. przez kilka miesięcy działała tu Francuska Szkoła Pilotów. Była tu główna kwatera Józefa Piłsudskiego oraz lotnisko, które intensywnie wykorzystywało polskie lotnictwo podczas wojny polsko-bolszewickiej.

Po zakończeniu działań wojennych Dęblin stał się miejscem stacjonowania 15. Pułku Piechoty „Wilków”. Ponadto przeniesiono tu z Grudziądza Oficerską Szkołę Lotniczą. Korzystna lokalizacja miejscowości oraz obecność dużych jednostek wojskowych spowodowała dynamiczny rozwój miasta. Dęblin stał się lokalnym centrum handlowo-przemysłowym dla okolicznej ludności. Dodatkowo Wojsko Polskie lokowało tu kolejne swe jednostki (Warsztaty Lotnicze, Centralną składnicę Silników czy Główną Składnicę Uzbrojenia nr 2).

Szkoła Orłąt, bo taką nazwę zyskała dęblińska uczelnia lotnicza, rozbudowano do postaci jednej z najnowocześniejszych szkół lotniczych w Europie. Zapewniono podchorążym doskonale wyposażone sale wykładowe, sieć lotnisk na którym mogli doskonalić swe umiejętności oraz miejsca do wypoczynku. Dla wykładowców przygotowano domy, w których mogli zamieszkać z rodzinami. Powstało szerokie zaplecze szkoleniowe - od szkół powszechnych przez gimnazjum aż po Centrum Wyszakowania Oficerów Lotnictwa (przemianowane w 1930 r. na Centrum Wyszakowania Lotnictwa). Na tym terenie działały też liczne organizacje - Polska Organizacja Wojskowa, Związek Strzelecki, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Klub Sportowy "Orlęta" oraz Związek Harcerstwa Polskiego.

Mury dęblińskiej Szkoły Orłąt opuściło 973 pilotów i obserwatorów lotniczych. Wnieśli oni realny wkład w działania lotnicze podczas II wojny światowej, wielu z nich uzyskało tytuł asa myśliwskiego, biorąc udział w walkach na niebie Polski, Francji, Wielkiej Brytanii czy nawet Afryki.

Po wybuchu II wojny światowej Dęblin, a zwłaszcza osiedle Irena mieszczące Szkołę Orłąt, stało się celem ataku Luftwaffe, w wyniku którego uszkodzono liczne budynki. Niemcy szybko odbudowali szkołę lotniczą, Dęblin stał się dla nich również ważnym węzłem komunikacyjnym.

Dęblin został wyzwolony 26 lipca 1944 r. przez oddziały Armii Czerwonej i Armii Krajowej. Niezwłocznie przystąpiono do odbudowy miasta i Szkoły Orłąt. 7 października 1954 r. Dęblin uzyskał prawa miejskie, co przyspieszyło jego rozwój.

Jednostki lotnicze nadal kształtują charakter miasta, stacjonuje tu 4. Skrzydło Lotnictwa Szkolnego, 41 Baza Lotnictwa Szkolnego, Centrum Szkolenia Inżynieryjno-Lotniczego oraz 1. Batalion Drogowo-Mostowy im. Romualda Traugutta. Szkoła Orłąt to obecnie Lotnicza Akademia Wojskowa, kształcąca zarówno wojskowych, jak i cywilnych lotników.

LUBLIN

[Powiązane wystawy](#)

LUBLIN, PLAC TEATRALNY

18.05.2022 - 08.06.2022

POLSKA

Postacie
Miejsca

Stanisław Poziomek (1908-1944)

Dowódca 304. Dywizjonu Bombowego „Ziemi Śląskiej im. ks. Józefa Poniatowskiego”

[Więcej postaci](#)

[Więcej miejsc](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)